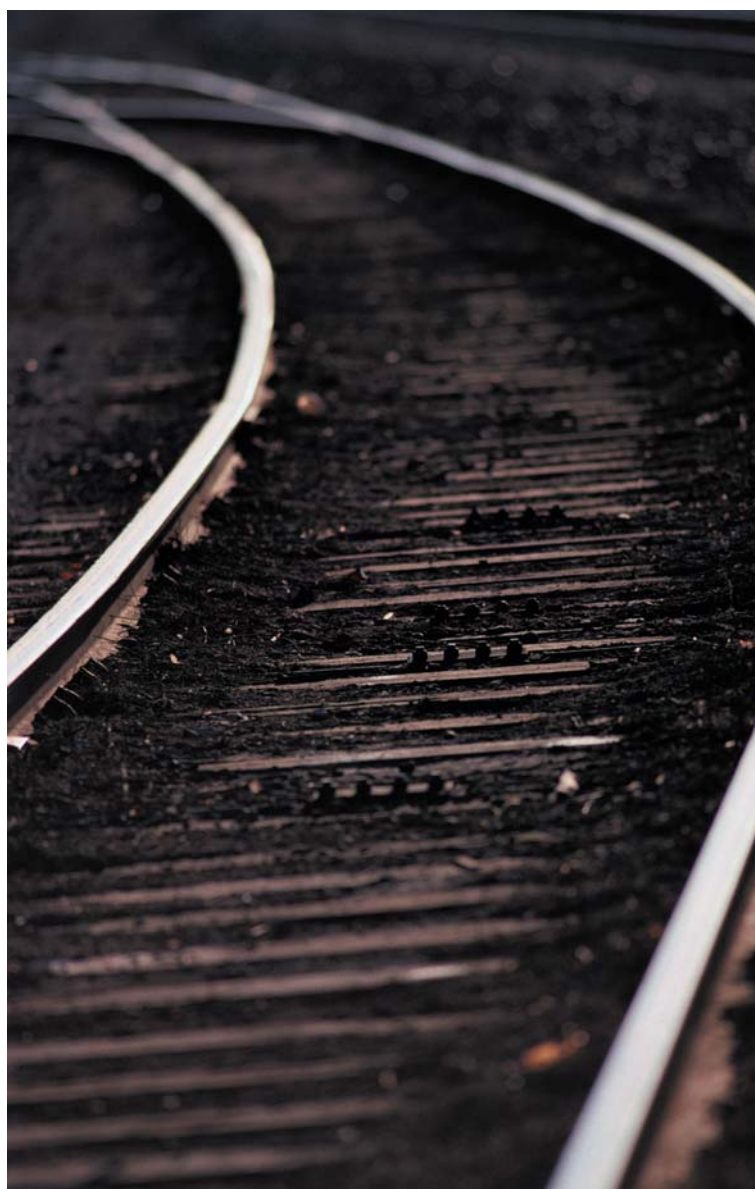

Bilag til Slutrapport: Kommentarer til statistikken

14 integrationsindikatorer

Projektet Regionala analyser – Øresundskompass har under projektperioden februar 2002 till februar 2004 sammanställt statistik över hur Øresundsintegrationen utvecklar sig inom sex områden: Arbejdsmarkedet, Trafik & Infrastruktur, Handel & Økonomi, Bolig & Byggeri, Uddannelse & Forskning samt Kultur & Turisme. Detta har huvudsakligen gjorts genom att samla en rad indikatorer som gör det möjligt att följa den gränsregionala utvecklingen över tid.

De 14 indikatorer som Øresundskompass sammanställt gör inte anspråk på att vara heltäckande. Urvalet är resultatet dels utifrån de i Slutrapporten redovisade kriterierna och dels utifrån den begränsade tillgången på kompatibel och regionaliserad statistik. Valda indikatorer har specifika fördelar och begränsningar som kortfattat kommenteras här.

Arbejdsmarkedet

Integrationen på arbetsmarknaden har följts med hjälp av tre indikatorer. Dels arbetspendlingen över Øresund, dels förfrågningar hos AF-Øresund kring att arbeta på andra sidan sundet samt en årlig attitydsundersökning kring invånarnas inställning till att pendla över sundet för att studera eller arbeta.

Arbetspendling: Att mäta arbetspendlingen över sundet genom antalet sålda pendlingskort är problematiskt. Detta eftersom man missar de personer som inte gör mer än 2-3 arbetsresor per vecka och därför väljer att inte köpa pendlingskort. När det gäller bilpendling är det svårt att veta hur många personer som väljer att samåka till arbetsplatsen, dvs. dela på ett pendlingskort. Man kan också anta att en del företag och organisationer köper pendlarkort som används gemensamt av medarbetarna. Den registerbaserade pendlingsstatistiken från Statistiska centralbyrån (SCB) och Danmarks Statistik (DS) är en totalundersökning och baseras på skatteadministrativa källor. En annan fördel med den registerbaserade statistiken är att den rymmer en mängd bakgrundsinformation om gränspendlarna som t. ex. bostads- och arbetskommun, utbildning, kön, yrke och arbetsplatser m.m. Statistiken har därför många fördelar om man vill analysera pendlingsstrukturen i regionen. Den registerbaserade pendlingsstatistiken har den nackdelen att den endast kan redovisa data med 1½ till 2 års eftersläpning. Statistiken beskriver inte heller all förekomst av arbete i det andra landet eftersom statistiken baseras på en snäv definition av gränspendlare. Arbetspendling över riksgräns, av SCB och Danmarks Statistik benämnd som gränspendling, definieras som personer folkbokförda i ett av länderna och med fast huvudsaklig inkomstkälla och anställning under november månad i det andra landet. Om personen har arbete i båda länderna avgörs lönens storlek vilket arbete som skall betraktas som primärt.

Den gränsregionala pendlingsstatistiken redovisar således inte personer som arbetar i båda länderna utan endast personer som bor i det ena landet och har sin huvudsakliga inkomst i det andra landet. Egna företagare, konsulter och personer anställda vid bemanningsföretag som utför arbete på andra sidan sundet redovisas ej heller i den registerbaserade pendlingsstatistiken. Dessa grupper ingår per definition inte i den registerbaserade gränspendlarstatistiken.

Pendlingsundersökningar baserade på stickprov är alltid förbundna med viss statistisk osäkerhet. Länsarbetsnämnden i Skåne har från ett specialanpassat tabellmaterial från SCB gjort bedömningen att arbetspendlingen från Skåne till den danska sidan av Øresund ligger i storleksordningen 6 000

personer år 2001 och år 2002. Motsvarande undersökningar görs ej på den danska sidan av Øresund. Tabellmaterialet härstammar från arbetskraftsundersökningarna (AKU) i Sverige som utförs löpande av SCB. Arbetskraftsundersökningarna är urvalsundersökningar som genomförs varje månad. Undersökningen utförs huvudsakligen som telefonintervjuer. Urvalet utgörs av 21 000 personer, i

åldrarna 16-64 år, i hela Sverige. Detta motsvaras av 63 000 personer per kvartal, varav drygt 6 000 personer i Skåne. Utifrån svaren uppskattar SCB att 6 400 personer i Skåne arbetar utomlands. Länsarbetsnämnden i Skåne bedömer att av dessa 6 400 pendlar ca. 6 000 till Danmark. I allmänhet gäller att ju mindre grupperna är desto osäkrare blir skattningarna. Det är därför alltid viktigt att analysera små urval med stor försiktighet. Hur stor är då den statistiska osäkerheten för den här pendlingsstatistiken? Osäkerheten kan beräknas genom ett konfidensintervall. SCB konstaterar att i ett 95 procents konfidensintervall är gruppen som arbetar utomlands 6 400 +/- 1 800. Med 95 procents säkerhet är alltså antalet personer i Skåne som arbetar utomlands mellan 4 600 och 8 200.

Källor: Statistiska centralbyrån (SCB), Danmarks Statistik (DS), Øresundsbro Konsortiet, DSB, Scandlines och Skånetrafiken.

Pendlingsattityder: Årligen genomför Øresundsregionens Arbejdsmarkedspolitiske Råd (ØAR), Københavns kommune, Region Skåne och Malmö stad en undersökning av invånarnas attityder till att pendla, flytta, arbeta eller studera på andra sidan sundet (Pendling over Øresund). Undersökningen baseras på telefonintervjuer med 2 503 personer (år 2003), 1 252 på den danska sidan och 1 251 på den svenska sidan av Öresund. I populationen ingår personer som är:

- 20-49 år
- som arbetar, är arbetslösa eller studerande
- är bosatta i Hovedstadsregionen eller i Västskåne

Som alla urvalsundersökningar finns det en statistisk osäkerhet i materialet. Till exempel uppskattas 64 000 personer aktivt ha sökt arbete eller utbildning på andra sidan sundet under år 2003. Ett 95-procents konfidensintervall ger att populationsvärdet ligger mellan 54 000 och 74 000.

Källor: Øresundsregionens Arbejdsmarkedspolitiske Råd (ØAR), Københavns kommune, Region Skåne och Malmö stad.

AF-kontakt: Indikatoren bygger på antalet förfrågningar som AF-Øresund får gällande att arbeta eller studera på andra sidan sundet. Som förfrågningar räknas både besök, telefonsamtal och e-post. Intresset är sannolikt mer omfattande då direkta kontakter mellan arbetstagare och arbetsgivare inte registreras här.

Källor: Øresundsregionens Arbejdsmarkedspolitiske Råd (ØAR).

Trafik & Infrastruktur

Integrationen inden for dette kerneområde er blev fulgt ved hjælp af to indikatorer. Dels trafikudviklingen, herunder udviklingen i den samlede trafik samt bil og togtrafikken, og dels rejsevaner.

Trafikudviklingen: Trafikoperatørerne indsamler løbende data om trafikens udvikling og tendenser. Fordelen ved at benytte trafiktal som indikatorer er, at det er total tal og at trafikoperatørerne indsamler data på månedsbasis. Der er højeste tale om tidsforskydninger på 1-2 måneder i dataindsamlingen mellem de respektive trafikoperatører, og man undgår derved den usikkerhed der ofte er forbundet med lange efterslæb.

For at gøre direkte sammenligninger mellem bil og togtrafikken er det nødvendigt at omregne biltrafikken til antal personrejser. Antal personer per bil er beregnet ud fra stikprøveundersøgelser og kan derfor indeholde en vis statistisk usikkerhed, fordi man har generaliseret fra en stikprøve til en population.

Kilde: Øresundsbro Konsortiet, DSB, Scandlines, Skånetrafiken og ShipPax Information.

Rejseformål: Rejseformålsundersøgelsen er gennemført ved at uddele spørgeskemaer til et udvalg af bilister og togpassagerer, der benytter Øresundsbron, samt bilister, som benytter Scandlines' færger mellem Helsingør og Helsingborg.

De indkomne besvarelser er opregnet til observeret trafik i en gennemsnitlig uge i november. For besvarelser fra togpassagerer er der taget udgangspunkt i det antal passagerer, DSB har registreret i november. For bilister er der taget udgangspunkt i henholdsvis Øresundsbro Konsortiets og Scandlines' registrering af passerede personbiler. For kunne sammenligne de tre transportmidler/ruter direkte er bil tallene efterfølgende opregnet til antal personer i bil ud fra angivelsen i det enkelte spørgeskema om, hvor mange personer man har været i bilen. Resultatet af undersøgelsen er forbundet med en vis statistisk usikkerhed, fordi man generaliserer fra en stikprøve til en hel population.

Kilde: Øresundsbro Konsortiet, DSB, Scandlines og Skånetrafiken.

Handel & Økonomi

Integrationen inden for dette kerneområde er blevet fulgt ved hjælp af tre indikatorer. Dels spørgeskemaundersøgelse af udvalgte virksomheders aktiviteter på tværs af Sundet, dels statistisk analyse af virksomhedsetableringer på begge sider af Sundet samt dybdeinterview med virksomhedsledere fra begge sider af Sundet. Sidstnævnte metode er beskrevet i Slutrapporten.

Virksomhedsaktiviteter: Øresundsbarometern stiller årligt spørgsmål til et udvalg af danske og svenske virksomheder i Øresundsregionen vedrørende deres aktiviteter og kontakter på tværs af Sundet. Spørgsmålene omhandler aktiviteter og kontakter inden for eksport, investeringer, rekruttering, markedsføring med mere. Øresundsbarometern udgives af SEB-banken og Børsen. Undersøgelsen foretages af SCB og Greens Analyseinstitut.

Undersøgelsen er baseret på spørgeskemaer udsendt til et repræsentativt udvalg af virksomheder - 500 i Skåne og 500 i Hovedstadsregionen. Svarprocent i Skåne lå på cirka 75 % og i Hovedstadsregionen på noget under 75 %. Den høje svarfrekvens og muligheden for at følge udviklingen over tid gør det til en vigtig indikator. Dog er det et problem at flere af spørgsmålene er stærkt konjunkturafhængige.

Kilde: SEB-banken og Børsen.

Virksomhedsetableringer: Dette måles ved at se på, hvor stor en ejerindflydelse danske og svenske virksomheder har i henholdsvis virksomheder og lande. En virksomhed regnes som udenlandsk ejet når mere end 50% af aktierne kontrolleres af udenlandske ejere. I Danmark er det markeds- og kreditinstitut KOB A/S, der registrerer udenlandsk ejede virksomheder. I Sverige er det Institut för tillväxt politiska studier (ITPS), som har ansvaret for registret over udenlandsk ejede virksomheder.

Direkte sammenligninger af den danske og svenske ejerstatistik bør gøres med en vis forsigtighed, da der findes forskelle i statistikproducenternes definitioner og metoder.

Et andet problem er at materialets er behæftet med en vis usikkerhed. Ifølge ITPS indebærer fx. efterslæb på visse data og en forbedret kvalitetssikring, at mulighederne for at gøre sikre sammenligninger mellem de enkelte år vanskeliggøres. Den store stigning i antallet af udenlandske virksomheder i Sverige mellem 2000 og 2001 beror hovedsagelig på kvalitetsforbedringer. SCB bedømmer at cirka 80 % af de udenlandske virksomheder og godt 60 % af stigningen i antallet af ansatte kan forklares med sådanne kvalitetsforbedringer. For mere information om den svenske statistik henvises til ITPS' rapport *Utlandsägda företag 2002*. Rapporten kan downloades fra www.itps.nu

Bolig & Byggeri

Integrationen inden for dette kerneområde er blevet fulgt ved hjælp af indikatoren flytninger.

Flytninger: Flytningsstatistik opgøres af Statistiska centralbyrån (SCB) og Danmarks Statistik (DS). Flytningsstatistikken specifikt for Øresundsregionen beregnes af Øresundsdatbanken www.orestat.scb.se. Fordelen ved den registerbaserede flytningsstatistik er at den er baseret på en totalundersøgelse. Ulempen er at den regionale flytningsstatistik præsenteres med 1 1/2 til 2 års efterslæb.

Definitionsmæssigt er det vigtigt at skelne mellem indflyttere og statsborgere. En indflytter til Skåne fra Danmark er ikke nødvendigvis dansk statsborgere. Den registerbaserede flytningsstatistik giver dog ingen direkte information om årsagerne til flytningen. Dette kræver spørgeskema- eller interviewundersøgelser.

Kilde: Statistiska centralbyrån (SCB) og Danmarks Statistik.

Uddannelse & Forskning

Integrationen inden for dette kerneområde er blevet fulgt ved hjælp af tre indikatorer. Dels studiependling over Sundet, dels studerende der pendler over Sundet samt forsknings samarbejder på tværs af Sundet.

Studiependling: DSB og Skånetrafiken indsamler statistik om studiependlingen. Opgørelsen bygger på en registrering af solgte månedskort til danske studerende, der modtager studiestøtte eller er i lønnet praktik i forbindelse med en videregående uddannelse, og svenske studerende med studiekort. Det skal bemærkes, at de danske månedskort er personlige, mens de svenske kan deles af flere. Studerende er dog bundet til at købe månedskort i det land, hvor de får studiestøtte, i modsætning til rejsende med traditionelt pendlerkort. Statistik over solgte månedskort gennem et år giver ikke et entydigt billede af, hvor mange studerende, der pendler på årsbasis. For nogle studerende vil det kun være nødvendigt at pendle i en måned, mens andre pendler hele året.

Kilder: DSB og Skånetrafiken.

Registrerede studenter: Statistikken for integration på uddannelsesområdet bygger på registreringer af, hvad de studerende gør. Som nævnt tidligere er der i høj grad udstukket rammer for, hvordan og hvor man kan uddanne sig.

Det vil sige at statistikken med stor sandsynlighed omfatter størstedelen af de uddannelsessøgende. En anden vinkel er samarbejdet mellem uddannelsesinstitutioner. Det kan man måske indirekte aflæse i statistikken om de studerendes valg. Men direkte registreringer findes ikke på centralt niveau. Kilder: SU-styrelsen, Centrala studiemedelsnämnden (CSN), Verket för Högskoleservice og Den Koordinerede Tilmelding.

Forsknings samarbejde: Undersøgelser af forskningssamarbejder på tværs af Øresund er endnu så nye, at det er svært at spore egentlige udviklingstendenser. Undersøgelserne viser sammenligning af forskellige grupper af forskere, og kortlægger muligheder og barriere for forskningen. Statistikken bygger ofte på interview- og spørgeskemaundersøgelser. Der findes dog også en international registrering af forskningsartikler, som kan afgrænses til artikler med svensk-dansk samforfatterskab fra Øresundsregionen. Men megen registrering foregår decentralt på universiteter, centre, institutter, hos privat personer osv. Hertil kommer at forskersamarbejder handler om meget andet end den egentlige forskning – fx undervisning, afholdelse af seminarer osv. – og derfor ikke kan måles ved en enkelt indikator.

Kilder: Medicon Valley Academy, Øresund IT Academy, Øresund Food Network, Øresund Environment Academy, D'Arc (DTU Analysis & Research Promotion Center) og Øresundsuniversitetet.

Kultur & Turisme

Integrationen inden for dette kerneområde er blevet fulgt ved hjælp af tre indikatorer. Dels hotelovernatninger i Hovedstadsregionen og i Skåne af henholdsvis svenske og danske gæster, dels medievaner blandt befolkningen i Øresundsregionen samt forenings- og forbundssamarbejder på tværs af Sundet.

Hotelovernatninger: Wonderful Copenhagen laver en samlet årlig og månedlig statistik over hotelovernatninger for Øresundsregionen. Hotelovernatningerne udregnes ved antal gæster gange med antal nætter, de har overnattet. Alligevel er der en forskel i opgørelsen af tallene fra henholdsvis den danske og den svenske side.

I samarbejde med Statistiska centralbyrån indsamler og formidler Skånes Turistråd statistikken på den svenske side. Datagrundlaget er meget detaljeret, idet både hoteller, hytter og vandrehjem indgår. Grænsen er sat ved overnatningssteder med minimum fem værelser eller ni sengepladser. Statistikken dækker hele Skåne. På den danske side opgør Danmarks statistik tal for hoteller og lignende med over 40 sengepladser. Den danske del af Øresundsregionen er i Wonderful Copenhagen's statistik afgrænset til Hovedstadsregionen.

På grund af metodeforskellen kan der være lidt misvisende at slå ned på et enkelt tidspunkt i statistikken. Ser man derimod på en årrække giver statistikken et troværdigt billede af udviklingen.

Kilder: Wonderful Copenhagen, Position Skåne og Malmö Turism.

Medievaner: Metoden til at måle størrelsen et givent medies publikum er selvfølgelig afhængig af mediets form. Det vil fx ikke give mening at sammenligne et radioprograms lyttertal med antallet af besøg på en hjemmeside. Men selv når man har med én medietype at gøre, findes der forskellige metoder til at udregne antallet af brugere: I forhold til TV kan man bruge varierende tidsintervaller for, hvor lang tid seeren skal se et program for at blive registreret. Det samme glæder for radio.

Ved trykte medier estimerer nogle antallet af læsere ud fra antallet af abonnenter, da der ofte vil være flere læsere om et abonnement, mens andre blot bruger abonnementstallene.

Det kan således være svært at sammenligne et af Øresundsregionens medier med et andet ved at kigge og oplag osv. på et bestemt tidspunkt. Derimod kan man se om mediet får flere eller færre brugere? Eller om der sker der forskydninger i forhold til andre medier?

Kilder: Sveriges Radio og Danmarks Radio.

Forenings- og forbundssamarbejder: De to initiativer – FRIngo og Idræt over Sundet - laver ikke kontinuerlige undersøgelser af forbunds- og foreningssamarbejder i Øresundsregionen. Derfor er det svært at lave detaljeret statistik på baggrund af ad hoc undersøgelser, men man kan spore nogle generelle tendenser og få et grundlag at arbejde videre ud fra. Foreningssamarbejder på tværs af Øresund er generelt meget svære at sætte tal på. Det er nok ikke realistisk at belaste de enkelte foreninger med registreringsarbejde til statistikbrug. Hvis man vil vide noget om området, er vejen frem at lave spørgeskema- og interviewundersøgelser.

Kilder: FRIngo og Idræt over Sundet.